

Revni gostilničarji siromašnega turjaškega trga so iztočili tisti dan nenavadno veliko vina in spečali skoro ves kruh, kar so ga bili napekli. Žabarji in Videmci so si privoščili jedi in pijače v polni meri, zakaj imeli so sladko nado, da dobé Ratike. Ko se odpró vrata v sodiško dvorano, planejo Žabarji in Videmci vanjo, da se hipoma napolni.

Sodnik in pisarji njegovi so čudeč se gledali prišlece. Gospoda v sodiščih je še dandanes čmerikava in sitna in taka je bila tudi takrat. Tudi je bila v onih časih ošabna in trda, poleg tega še navdana z nemškim duhom. S preprostim slovenskim kmetom je le z veliko silo lomila njegov zaničevani jezik. In prav iz sodišč se je med ljudstvo zatrosilo mnogo popačenih nemških besedij, katere še sedaj kazé govorico preprostega kmeta.

»Kaj pa vi? Od kod ste?« vpraša sodnik.

»Iz Bruhanje Vasi. Iz Vidma«, odgovoré naši znanci.

»Kaj bi pa radi? Se-li tožite, ali kaj?«

»Pravdat smo se prišli!« zagrmé vsi, da sodnik ni prav nič razumel.

»Jeden naj pové, kaj hočete imeti!«

»Pravdo hočemo začeti«, odgovoré zopet vsi. Prej se niso nič zmenili, kdo

bode govoril, zato so sedaj vsi odgovarjali, ker je vsak mislil, da bodo drugi molčali, ako on ne pové.

Sodnik malo zarentači, potem jim pa pravi: »Svojega folmahtarja mi pošljite, ta naj pride namesto vas, vi pa bodite doma.«

»Kaj pa je to?« vprašujejo nekateri Žabarji.

»Kralja si izvolite, da bode za vas govoril«, pravi jim suh, sestradan pisar, ki ni znal bolje po slovensko razložiti lepe sodnikove besede.

»Kaj, kralja je treba? Čudno!« govoré Žabarji. »Takega pa še ni bilo, kar pomnimo, da bi si morali kralja izvoliti.«

»Koga pa naj izvolimo, saj ne poznamo nobenega kralja.«

»Kogar hočete. Izmed sebe jednega. Kateri je bolj izkušen in več zna, tistega si izberite«, poučuje jih pisar.

»Kralja, kralja bomo imeli!« govoré Žabarji gredoč iz grada. »Ratike gotovo dobimo, ko bomo imeli dobrega kralja.«

Vračali so se iz Turjaka veselega srca in židane volje. In razvedelo se je takoj po vsej dolini, da so Žabarji in Videmci zaradi Ratik pravdo napeli ter da si bodo izbrali svojega kralja.

(Dalje.)

Zimski spomini.

I.

Dožnen je oblačni dan;
Nad zimsko plava pokrajino
In siplje z néba sneg droban,
Vrtove béli in dolino.

A glej, razgrne se oblak,
Dražétno solnčece prisije,
Pred njim zbeži megleni mrak
In čarovit nam kras odkrije.

Na snežnih gôrah solnca zor
V srebrnih iskrah se zrcali,
Na drevju pa v podkrlju gor
Bliščijo ivja se kristali.

Tako v življenja dan gorjup
Tolažbe žarek zaleskeče,
Ko sladek nas prešine up
Prihodnje — a nadzemske sreče.

Gorislava.

a pelji jo tudi, kamor hočeš; k nam je pa ne vodi! Od naše hiše ne dobiš ni beliča. Trpel boš zaradi svoje trme.« Nekoliko pomolči, potem pa izpregovori odločno:

»To so moje zadnje besede. Premisli se do jutri; če ne, pa od hiše! Pokrcelj ni še nikdar požrl dane besede.«

Gregor vstane in gre ven, sam ne vedoč, kam ga nesejo noge. Krene jo proti koči one Lenčke, za katero je prav poprej tako odločno govoril. Stopi v vežo in glasno pa prijazno pozdravi. Toda namesto odgovora na njegov prijazni pozdrav se usuje nanj ploha psov, ki tam skozi neka vrata, kjer se je oglasil Lenčkin oče, nazivajoč ga: slepar, goljuf, zapeljivec, lažnivec, ki danes vse obljubi, jutri pa že drugo snubi.

»Sedaj vidim, da se je vse zarotilo zoper mene«, vzdihne Gregor ter odide domov. — Drugi dan je bila nedelja.

Gregor se odpravi k »deseti« maši v sosednjo vas. Še oteščal se ni doma. To je pa slabo znamenje, pravijo, če gre kdo teš od hiše, znamenje velike nesreče. Po litanijah popoldne je bil Gregor med prijatelji in znanci v gostilni. Nekoliko so bili že gorki, ko nekdo pové, da se je vpisal k »Meksi-

kajnarjem«. Vsi radovedno stegnejo vratove in vprašajo: kako, kje, kdaj, za koliko plačila in za koliko časa. Nekateri so rekli, da bi se takoj vpisali, ko bi ne bilo tako daleč. »Prinesli bi domov polne žepe cekinov«, šalili so se med seboj. Še dolgo so govorili o tem, in nikdo ni opazil, da je Gregor nekam izginil.

Prijazno je svetila luna tisti večer, in že pozno je bilo, ko se je iz hripavih grl razlegala po vasi pesem:

Mi smo fajn možjé
Meksikajnarji,
Gremo v Meksiko,
Gremo na vojskó.

Tudi Gregor je bil med njimi, močno je bil vinjen. Popil je mnogo, a še več plačal vina nocoj. V razburjeni domišljiji je videl jasno svojo bodočnost: ko se vrne iz Meksike s polnimi žepi zlata, ne bode mu težko živeti. Tedaj potrka na okno pri Lenčki in prav na vsa usta ji pove, da jo v treh tednih popelje pred altar. Zdelo se mu je nemogoče, da bi se drugače končale njegove želje. Še pozno je odmevalo hripavo petje v gluho noč. Naposled se »junaki« vendar poizgubé počivat.

(Konec.)

Zimski spomini.

II.

Samotna ob cerkvi gomila,
In golo kraj tebe drevó!
Ko vaji sem nemo motrila,
Srce mi je bilo tesnó.

Skrb duše ni moje polnila
V spominu na tebe, drevó:
Saj vem, da te vesna vzbudila
In s cvetjem ovenčala bo.

A kaj bode ž njim, ki v gomili
Pod tabo leži zakopan?
Vzbudi li v bliščečem se krili,
Ko pride vstajenja mu dan?

Gorislava.

